

ikke det Allermindste imod, idetmindste for hvad denne Lov omfatter; thi det er jo dog kun det Pecuniaire, det Deconomiske, om man saa vil, og derom kan han ganske bestemt have en ligesaa god Mening som baade Præst og Bisop. Strax da jeg tog denne Lov for mig, maatte jeg gjøre en Bemærkning ved dens 1ste Capitel: Det hedder der, nemlig i § 1, at naar Børneantallet i en Skole med een Lærer naaer over 90, skal der ansættes en Anden-Lærer — eller en heel ny Skole oprettes. Da dette er udtalt som et Princip, troer jeg, at man her kan tage det med, udenat man just derfor kan siges at komme ind paa Lovens Enkeltheder. Det forekommer mig, at det i en ikke ringe Grad vilde være bebyrdende for fattige Sogne, som have et stort Børneantal, at forpligte dem til i saa Tilfælde at ansætte en Anden-Lærer. Jeg troer, at man maatte kunne finde paa en Maade, hvorved man kunde skaffe sig en tilstrækkelig og billig Lærerkraft, udenat der behøves at ansættes 2 Lærere, bygges en ny Skole, eller foretages en Udvidelse med den Skole, der er. Jeg har tænkt mig, og jeg har derom confereret med meget dygtige Skolemand, at der ved saadanne Skoler kunde ansættes unge Mennesker, som opdrages til at blive Skolelærere. Naar en saadan ung Mand læste med de yngre Børn, vilde der derved, forekommer det mig, kunne spares Udskilligt, da hans Løn jo kun vilde blive ubetydelig, forudsat at han fik nogen; thi saadanne unge Mennesker har en dygtig Skolelærer ofte at opdrage, og saadanne Præparander, som de kaldes, faae Kost og Logis hos Skolelæreren og betale som oftest Noget til, og i det Tilfælde Præparanden bliver ved Skolen udover den Tid, han ellers vilde være bleven der, saa vilde han vel for et lille Tilskud af Communen kunne vedblive i sin Stilling. Naar Forholdet lod sig ordne paa den Maade, troer jeg, at Skolelæreren eller Skolelærerstanden idethele vilde vinde derved; thi saa vilde det unge Menneske gaae over til Seminariet med en ganske anden Forberedelse end den, hvormed en Anden vilde komme dertil, naar han kom fra en ganske anden Livsstilling, selv om han havde en ligesaa stor, eller maaskee endogsaa en større Sum af Kundskaber end Præparanden.

Jeg troer ogsaa, at det meget vilde bidrage til, at Beføstningerne med Hensyn til Underviisningen bleve noget mindre, naar man bibeholdt de nuværende Pugeffoler og maaskee oprettede nye, hvor de ikke findes. Det er en Kjendsgjerning, og den nægter i Regelen ingen Lærer, at disse Skoler virke en heel Deel Godt. Det er umuligt, selv for en nidkær Lærer, og maaskee netop umuligt for ham, naar han er nidkær, at befatte sig med Smaabørns Underviisning i ABC, i at skrive Tal osv. og man tager derfor de dygtigste Elever og giver dem en Bestilling som en Slags Hjelpe-lærere, hvisfølge de skulle undervise disse Smaabørn; men disse Elever tabe derved. Det er heller ikke ganske rigtigt at benytte dem paa denne Maade, da Pugeffolerne kunne udrette det. Jeg veed f. Ex., at der i den Valgkreds, som jeg har den Ære at repræsentere, er henlagt Legater til saadanne Pugeffoler, og jeg troer, at man bør holde paa, at disse Legater stadig faae den Anvendelse, som de engang have faaet, og ikke benyttes paa anden Maade. Jeg har nemlig med Hensyn til disse Pugeffoler tænkt mig, at de ikke ganske skulle være uden Control. Der er jo som oftest en eller anden gammel Mand eller Kone, som baade kan læse eller skrive ordentlig, idetmindste saameget som dertil behøves og, vel at mærke, har Greb paa at meddele smaa Børn disse første Elementer, og dertil kommer endnu den Omstændighed, at der vistnok i flere Landsbyer — desværre maae vi sige — vil findes Invalider, som kunne have staaet som Undercorporaler, eller som paa anden Maade have skaffet sig nogen Kundskab, og idetmindste kunne den Smule, som dertil udfordres, og det forekommer mig derfor, at man kunde være ganske godt tjent med at anvende saadanne Mænd paa den Maade, at de fik et lille Honorar derfor af Communen, og maaskee en Ubetydelighed i Skolepenge, i Lighed med hvad man paatænker at tillægge Skolelærerne.

I 2det Capitel af Lovforslaget, hvor Anvendelsen af Skolefonden omtales, finder jeg under Lit. c „Bidrag til Lønning af Medhjælpere ved de Skoler, som maatte behøve samme.“ Da ligeledes dette forekommer mig